TERRA BARBARICA. Studia ofiarowane Magdalenie Mączyńskiej w 65. rocznicę urodzin



Monumenta Archaeologica Barbarica. Series Gemina, Tomus II

(red. Agnieszka Urbaniak, Radosław Prochowicz, Ireneusz Jakubczyk, Maksim Levada, Jan Schuster) Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego Fu ndacja Monumenta Archaeologica Barbarica

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie

Łódź-Warszawa 2010

836 s.; 30 cm

ISSN 1644-8774

ISBN 978-83-928887-5-8 (IA UŁ)

ISBN 978-83-927585-1-8 (Fundacja MAB)

SPIS TREŚCI / CONTENTS / INHALTSVERZEICHNIS

Siegmar von SCHNURBEIN, Liebe Magda! 7
Bibliografia prac Magdaleny Mączyńskiej 9
Od Redakcji 16
Teresa DĄBROWSKA, Pierwsze spotkania 23
IN OCCIDENTEM GERMANIAM

Matthias BECKER, Frauen und Fibeln 29
Jan BEMMANN, Völkerwanderungszeitliche Artefakte aus dem Schwarzmeergebiet in der Sammlung Pierre Mavrogordato 41
Michel KAZANSKI, Anna MASTYKOVA, Les tombes de chevaux chez les fédérés de l'Empire d'Orient sur la côte est de la mer Noire (IIe–VIe s.) 57
Jörg KLEEMANN, Im Westen nichts neues? 73
Achim LEUBE, Wolf von Seefeld – ein Menschenschicksal in nationalsozialistischer Zeit der Jahre 1936–1945 79Ulla LUND HANSEN, Perlen und Perlenmode – Perlen als sozialer und familiärer Indikator 87
Michael MÜLLER-WILLE, Deponierungen von Tieren und Tierteilen in Siedlungen der Römischen Kaiserzeit zwischen Elbe und Main – drei Beispiele: Haferwisch, Bremen-Rekum und Kelsterbach 97
Heino NEUMAYER, Ein kaiserzeitlicher (?) Goldarmring aus Helgoland 107
Dieter QUAST, Ortbandzwinge der Goldgriffspathen-Gruppe aus Topornica bei Zamość (woj. lubelskie) 119
NUNC DE SUEBIS DICENDUM EST
Jacek ANDRZEJOWSKI, Tomasz RAKOWSKI, Katarzyna WATEMBORSKA, Emaliowana zapinka tarczowata z Jartyporów nad Liwcem 133
Marcin BIBORSKI, Piotr KACZANOWSKI, Celtycki miecz z Mazowsza 155
Vadim BELÂVEC, Anna BITNER-WRÓBLEWSKA, Bałtyjskie czy gockie? Wisiorki wiaderkowate wariantu Pâtrovičy-Žviliai 167
Tomasz BOCHNAK, Patryk FRANKOWSKI, Brązowy aerofon z Malborka: carnyx, lituus czy olifant? 179
Aleksander BURSCHE, Monety rzymskie z Illerup Ådal 197
Adam CIEŚLIŃSKI, Stratygrafia pozioma trzech cmentarzysk z „cichego kącika" kultury wielbarskiej 211
Katarzyna CZARNECKA, Metalowe pojemniczki tzw. Amulettendose w europejskim Barbaricum 229
Grzegorz DOMAŃSKI, Zróżnicowanie obrządku pogrzebowego kultury luboszyckiej 239
Alicja GAŁĘZOWSKA, Znaleziska z okresu rzymskiego z terenu Ukrainy w zbiorach Muzeum Archeologicznego w Poznaniu 251
Anna JUGA-SZYMAŃSKA, Paweł SZYMAŃSKI, Prowincjonalnorzymska zapinka tarczowata z Czerwonego Dworu koło Gołdapi 261
Maciej KARWOWSKI, Spätantike Glasarmringe aus Niederleis in Niederösterreich 283
Andrzej KASPRZAK, Grób z wieńcem kamiennym na cmentarzysku kultury wielbarskiej w Miechęcinie, pow. Kołobrzeg 301
Andrzej KOKOWSKI, Nieznana część skarbu bursztynu z Basonii 309
Jerzy KOLENDO, Roman Bronze on the Territory of Barbaricum. On a Find of a Military Diploma from Ukraine 315
Bartosz KONTNY, Odwrotna strona medalu, czyli w kwestii konstrukcji zapinek szczeblowych słów kilka 321
Bartosz KONTNY, Magdalena NATUNIEWICZ-SEKUŁA, „Jeździec bez głowy" et alii, czyli znaleziska ostróg z cmentarzyska kulturywielbarskiej w Weklicach 333
Piotr ŁUCZKIEWICZ, Rzadki okaz fibuli oczkowatej typu A 45 z Lubelszczyzny. Drążgów, pow. Ryki, woj. lubelskie 347
Henryk MACHAJEWSKI, Wczesnorzymski pochówek z Troszyna, pow. Kamień Pomorski 357

Andrzej MACIAŁOWICZ, Interesujący zespół grobowy z nowych badań na cmentarzysku kultury przeworskiej w Gołębiewie, pow. Nidzica (d. Taubendorf, Kr. Neidenburg) 367
Renata MADYDA-LEGUTKO, Judyta RODZIŃSKA-NOWAK, Joanna ZAGÓRSKA-TELEGA, Złote wisiorki z cmentarzyska ludności kultury przeworskiej w Prusieku, stan. 25, gm. Sanok 387
Magdalena NATUNIEWICZ-SEKUŁA, Unikatowy, „brązowy" dzban rzymski w stylu egiptyzującym z Weklic – nowe odkrycia… 397
Barbara NIEZABITOWSKA-WIŚNIEWSKA, Klamerka esowata z okolic Swaryczowa, gm. Komarów-Osada, pow. Zamość 417
Wojciech NOWAKOWSKI, Nördlich der Olsztyn-Gruppe. Die völkerwanderungszeitlichen Gräberfelder an der mittleren Alle 423
Michał PARCZEWSKI, Cmentarzysko z okresu rzymskiego w miejscowości Leszno, pow. Warszawa-Zachód 433
Mirosław PIETRZAK, Franciszek Rożnowski, Kilka uwag o obrządku pogrzebowym w kulturze wielbarskiej w okresie wpływów rzymskich na przykładzie cmentarzysk w Pruszczu Gdańskim, stan. 7 i 10, woj. pomorskie 439
Mirosław RUDNICKI, Zespół zabytków z grobu 368 w Kosewie. Uwagi ponad 100 lat po odkryciu 445
Agnieszka RUTA, Anna STROBIN, Materiały kultury wielbarskiej z cmentarzyska w Krzykosach, woj. pomorskie 457
Péter TOMKA, Über ein Haus und eine Fibel 475
Małgorzata TUSZYŃSKA, Interesujący pochówek kobiecy z cmentarzyska w Kamienicy Szlacheckiej na Pojezierzu Kaszubskim 489
Jozef ZÁBOJNÍK, Zur Problematik der Zierscheiben des frühen Mittelalters 497
HIC SUEBIAE FINIS Александр И. АЙБАБИН, Элзара А. ХАЙРЕДИНОВА, Римская воинская пряжка из Лучистого 509
Игорь О. ГАВРИТУХИН, Необычная находка из Крыма (к изучению поздних форм двупластинчатых фибул) 517
Игорь Н. ХРАПУНОВ, Оружие из могильника Нейзац 535
Максим Е. ЛЕВАДА, Сухоносивка 557Борис В. МАГОМЕДОВ, Украшения с привесками на памятниках черняховской культуры 595
Евгений А. МОЛЕВ, О вероятности локализации Дороса на месте античного Китея 603
Олег В. ШАРОВ, Римска фибула из Старой Ладоги 607
Елена А. ЗИНЬКО, Виктор Н. ЗИНЬКО, Алексей В. ЗИНЬКО, Основные проблемы этно-политической истории Европейского Боспора в V в. н. э. 631
QUOD FEMINA DOMINATUR
Aldona ANDRZEJEWSKA, Aleksander ANDRZEJEWSKI, Elementy uzbrojenia kultury przeworskiej z Otłoczyna na Kujawach 647
Maria Magdalena BLOMBERGOWA, Stefan Sylwerjusz Cybulski. Badacz i nauczyciel kultury greckiej i rzymskiej 1858–1937 653
Lucyna DOMAŃSKA, Seweryn RZEPECKI, Michał GÓRA, Wstępne wyniki badań cmentarzyska kultury przeworskiej w Pikutkowie stan. 28, gm. Brześć Kujawski 659
Lucyna DOMAŃSKA, Seweryn RZEPECKI, Karolina KOT, Magdalena PIOTROWSKA, Budowla halowa z Polesia, stan. 1, gm. Łyszkowice 673

Marian GŁOSEK, Problem przeżywania się późnorzymskich fibul z podwiniętą nóżką na stanowiskach z kulturowymi elementami słowiańskimi 687
Tadeusz GRABARCZYK, O odkryciu zaplecza osadniczego nekropoli odrzańskiej 693
Radosław JANIAK, Czy w Mściszewicach odkryto kolejny pochówek kultury wielbarskiej? 697

Andrzej JANOWSKI, Tomasz KURASIŃSKI, Kalina SKÓRA, Między naturą a kulturą. Znaleziska skamieniałych zębów rekina i próba ich interpretacji 703
Jerzy MAIK, Tkaniny importowane z Imperium w kulturze wielbarskiej 713
Tomasz OLSZACKI, Kazimierz Wielki jako „książę" europejskiego Trecenta. Szkic do portretu 719
Maciej PAWLIKOWSKI, Monika BŁASZCZAK, Agnieszka URBANIAK, Badania mineralogiczne zjawiska korozji przedmiotów z brązu. Stanowisko Babi Dół-Borcz, powiat Kartuzy 731
Mariusz RYCHTER, Elementy konstrukcyjne domu „ryglowego" z okresu wpływów rzymskich odkrytego na stanowisku nr 1 w Kręcieszkach 745Jan SCHUSTER, Germanische Spinnrocken im nördlichen Mitteleuropa 755
Jerzy SIKORA, Najstarszy horyzont wczesnośredniowiecznych obiektów grodowych w Polsce Centralnej. Próba identyfikacji i interpretacji zjawiska 767
Justyn SKOWRON, Forma odlewnicza z osady w Rawie Mazowieckiej, stan. 3, woj. łódzkie. Kilka słów o użytkowania ołowiu w kulturze przeworskiej 785
Kalina SKÓRA, Przyczynek do badań nad podwójnymi grobami szkieletowymi w obrzędowości pogrzebowej kultury wielbarskiej 791
Ilona SKUPIŃSKA-LØVSET, On the Fecundity Deities of Syro-Palestine. The Quadesh Type 809
Adrianna SZCZERBA, Rzecz o niezwykłych kobietach (Działalność archeologiczna Marii Butrymówny i Katarzyny Skarżyńskiej) 813
Lubomira TYSZLER, Panna z Deszczna. Terra sigillata z cmentarzyska pod Gorzowem Wielkopolskim 819
Krzysztof WALENTA, Monety antyczne na terenie tzw. Ziemi Chojnickiej 829
Agnieszka URBANIAK, Ireneusz JAKUBCZYK, Radosław PROCHOWICZ, „Będąc młodą lekarką…" 833